

altså rent rytmisk-dynamisk, men det er nok til at karakterisere en række klart forskellige afsnit der hver for sig leger med stadig nye kombinationsmuligheder af det enkle stof. Man kan få den tanke, at komponisten har villet vise, hvor lidt man kan klare sig med og dog få en tilfredstillende sats ud af det. Samtidig har imidlertid den strenge og »objektive« konstruktivisme en ejendommelig virkning på lytteren. Den provokerende effekt af denne bevidste og ukonventionelle nøgenhed blander sig med samme slags velbehag, som man kan have overfor en geometrisk tegning. – Og det er iøvrigt særlig velgørende netop efter Nørgårds lidenskabelige stil. I den modsatte rækkefølge ville det ikke være gået.

»Luna« og »Tricolore« IV er radiooptagelser fra 1971. Der er en smule publikumssatmosfære, og klangbilledet har ikke samme klarhed og friskhed som i studieoptagelsen af Holmboes symfoni. Egentlig forstyrrende er det dog ikke. Gudmundsen-Holmgreens stykke, som næppe byder på større tekniske og fortolkningsmæs-

sige problemer, forekommer at være i gode hænder under Ole Schmidts ledelse. Anderledes krævende er Nørgård, og Herbert Blomstedt når ikke Frandsen i livfuldhed og indtrængende fortolkning, men byder dog på en ikke blot forsvarlig men også både velklingende og gennemartikuleret opførelse. Er optagelsen acceptabel, så er til gengæld overfladen på pladens b-side der rummer de to yngre værker, i det mindste på anmeldereksemplaret meget sløj. Visse steder er fornøjelsen næsten ødelagt af knasen. Pladeomslaget rummer en kyndig og grundig, men lejlighedsvis noget uklar introduktion til Holmboe og hans symfoni af Helmer Nørgaard. Med engelsk oversættelse optager den hele hylsterets bagside, og dermed er der ikke blevet plads til så meget som et ord om pladens andre værker – som vel egentlig med deres mindre etablerede udtryksform kunne have nok så megen indføring behov. Et indlagt ark kunne let have løst problemet som giver publikationen et underligt skær af manglende professionalismisme.

Jan Jacoby

Svend Westergaard: Concerto per violoncello ed orchestra, op. 26. Erling Bløndal Bengtsson, cello; Danmarks Radios Symfoniorkester; dirigent: Ole Schmidt. Pezzo concertante, op. 27. Danmarks Radios Symfoniorkester; dirigent: Francesco Cristofoli. Dansk Musikantologi 019.

Cellokoncerten er hovedværket på denne plade og den optager de tre fjerdedele af spilletiden. Min første tanke, da jeg stod med pladen i hånden, var unægtelig: Der havde været mere presserende ting at bede Erling Bløndal Bengtsson om at indspille. Da andre måske tænker ligesådan, skal jeg straks oplyse hvad jeg senere fik at vide: Homboes og Koppels koncerter er faktisk indspillet for nylig – og ikke mindst Koppels er et værk af betydelig skønhed og særpræg.

Men nu drejer det sig altså om Westergaard. Han er en meget bevidst konservativ komponist, stilistisk beslægtet med nysnævnte Holmboe og Koppel med udblik til Sibelius og Sjostakovitsj. I sin holdning til teknik og æstetik er han stort set på linie med Brahms. Værkerne på denne plade er karakteristiske ved en stærkt integreret stofbehandling indenfor meget kontrasterige forløb. Instrumentationen virker i tutti ofte noget naiv og klichéagtig med sin hårde, ligesom poserende klang der ikke

sjældent kan blive helt fanfaremæssig. Mere fantasi er der i de kammermusikalske passager der, indenfor de traditionelle rammer, kan have en egen afdæmpet skønhed og en klar klanglig individualitet.

Iøvrigt oplever man ustandselig hos Westergaard de velformede detaljer. Det er musik som gør sig godt i citater, for man kan overalt plukke korte episoder der er særdeles markant formuleret. Men det er ejendommeligt, at når man hører musikken i sammenhæng, forekommer den langt svagere profileret. Udarbejdelsen af længere forløb mangler stramhed – trods den meget hørbare stoføkonomi – og plasticitet, og forbindelsen hen over de hyppige kontraster er svag. Det er blandt andet formdynamikken, det er galt med. Afsnit efter afsnit lyder overbevisende som indledning, overgang eller afslutning; det er stof som hele tiden er på vej til at blive til et eller andet, men så løber ud i sandet. Smukkest udtrykker Westergaard sig i langsomme tempi, hvor han ofte er ganske udtryksfuld og skaber bredere forbindelser på langs. I allegro dominerer gerne en ret ukarakteristisk, rytmisk uniformeret vitalitet som har ringe udtryksbredde og i værste fald bliver tung og stampende.

Hvad her er nævnt gælder mest udpræget for cellokoncerten. Den forekommer desuden ikke så lidt for lang til sit stof, særlig på grund af den store, bonbastiske finale, og skæmmes af en vis farveløshed i harmonisk henseende. På den anden side er den stærkt dominerende solostemme særdeles effektivt skrevet, rig på attraktiv og karakteristisk udnyttelse af instrumentet og formuleret med ikke ringe fantasi. Koncerten er – naturligvis – tilegnet Erling Bløndal Bengtsson, og han forsvarer den her med både intensitet og brillans. Spillet er overalt forbilledligt smukt og meget medrivende, og det i en grad så at pladen alene af den grund må anbefales celloentu-

siaster. Min eneste indvending er, at solisten i de lyriske partier aldrig rigtig lader ro falde på sig, men bibeholder et nervøst sitrende espressivo.

Ole Schmidt musicerer med energi og undertiden noget bralrende. Han er tilbøjelig til at gøre satsen tung og sætter gerne en fed streg under sine pointer. Man kan savne en nuancering af orkesterspillet. I optagelsen står celloen meget hårdt i forgrunden, mens orkesterklangen ligger lidt fladt og sammentrængt på en måde der ikke er befordrende for klarheden.

»Pezzo concertante« udmærker sig frem for cellokoncerten ved sin lettere og mere flydende karakter og ved større raffinement i både form, klang og udtryk. Formen er en knap og smidig minicyklus indenfor et ensatset forløb, og værkets klang og næsten elegante holdning er bestemt af den hyppige solistiske instrumentation. Kompositionsåret er 1964 overfor koncertens 1961. Det solistiske som kulminerer i en kollektiv kadence for blæsere, stiller sine særlige krav til Radiosymfoniorkestret, krav som indfries hæderligt men ikke det mindste imponerende. Til gengæld når Cristofoli væsentlig længere i dette værk end Schmidt i det andet, hvad angår klarhed og udtryksfuldhed i orkestersatsen.

Omslagets tosprogede noter er hentet ord til andet i Wilhelm Hansen Musikforlags engelske brochure om Svend Westergaard. Oversættelsen til dansk har medført en enkelt uklarhed. Kommentaren giver god besked om komponisten men intet ud over nødtørftige historiske fakta om de indspillede værker.

Jan Jacoby